K. K. STATTHALTEREI-KANZLEI-VORSTEHUNG MARBURG
Eingelangt am 15 APR. 1915
mit ~ Beilagen

15. številka. Maribor, dne 15. aprila 1915. XLIX. tečaj.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petitvrsta 24 vin., Izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

V obrambo kmečkega ljudstva.

Vsi vemo, da je draginja. Ni skoraj dneva, gotovo pa ne tedna, da bi se cene v špecerijskih in manufakturnih trgovinah ne menjale. Tudi obrtniki gredo s svojimi cenami kvišku. Nihče vsled tega ne more zahtevati, da bi naj samo kmet s svojimi pridelki ostal pri onih cenah, ki so bile običajne pred začetkom sedanje draginje Vendar se najdejo ljudje, ki bi tudi sedaj radi imeli kmeta pod kuratelo. Tega seveda mi kot branitelji kmečkega stanu in prebivalstva ne moremo trpeti in naša dolžnost je, da rečemo par resnih besed v javno obrambo in pomirjenje.

Na trgu v Mariboru sta se pripetila sledeča dogodka. Dne 7. aprila je kmečka ženska pripeljala na trg voziček krompirja. Ženske, ki so bile na trgu kot kupovalke, so postale radi cene, ki se je tem ženskam zdela previsoka, zelo razburjene. Kmetica je branila in zagovarjala svoje cene. Končno je gruča žensk pograbila voziček in ga prekucnila, tako, da se je krompir razgubil po trgu. Razjarjene mestne ženske so spestmi, torbicami itd. udarjale po prodajalki, katera pa se je branila, kolikor se je dalo. Posredovanje policije je le malo izdalo.

Drugi dogodek. Dne 8. aprila je imela kmečka ženska na trgu v Mariboru kakih 15 litrov mleka. Zahtevala je za liter 36 vinarjev,

Okrog prodajalke se je hipoma zbralo večje število mestnih žensk, ki so z ostrimi besedami napadale kmetico radi cene. Nazadnje je pograbila neka ženska steklenico z mlekom in jo treščila ob tla. Druge so sledile njenemu vzgledu. Hipoma je bilo vse mleko razlito po tleh. Prodajalka je jokala, a nihče ji ni mogel in hotel pomagati.

Navedli smo dva dogodka, o katerih je poročalo vse štajersko časopisje, slovensko in nemško. Sploh pa se nam pritožujejo kmetice, ki prihajajo na mariborski trg, da morajo veliko prestati ne od kuharic in od vseh gospa, ampak od gotovih žensk, ki gredo kakor kakšna komisija od jerbasa do jerbasa ter delajo različne opazke.

V očigled teh dogodkov povzdigne moreznos svoj glas, da pristojne oblasti branijo kmečko ljudstvo pred vsakim napadanjem in zbadanjem zaradi njihovih cen. Tudi kmet mora živeti in zato mora cene svojim pridelkom nastavljati časovnim razmeram primerno. Ako pa bi res kdo tirjal cene, ki ne stojijo z razmerami v nobenem razmerju in so očividno pretirane, potem naj posežejo vmes oblasti, ne pa samooblast enajstjarjene žeske. Kmet se ne bo nikdar pritoževal, ako se godi vse po postavi in pravici, toda dogodkov, kakor so se dogodili opisani na mariborskem trgu ne moremo dovoljevati, in zato se v njegovem imenu javno obračamo na pristojne oblasti, da se taki dogodki enkrat za vselej onemogočijo.

Mir Vam bodi . . .

Na Belo nedeljo je brala sv. Cerkev evangelij, v katerem prinaša naš Zveličar svojim učencem veliko očni pozdrav: „Mir vam bodi!“ Sedanji namestnik Kristusov Benedikt XV. je letos ob Veliki noči poslal od vojske razpaljenemu svetu isti pozdrav: Mir vam bodi! Iz Amerike namreč je došlo poročilo, da je sv. Oče na Velikonočni pondeljek sprejel v Rimu odličnega ameriškega časnikarja, kateremu je naročil, naj sporoči ameriškemu ljudstvu edino in največjo željo papeževo, da vsa Amerika deluje neprestano in nesebično za mir. To bi naj veljalo kot velikonočno sporočilo, katero pošilja sv. Oče ameriškemu ljudstvu. Sv. Oče je med drugim rekel omenjenemu časnikarju pl. Wiegandu: „Molite in delajte neumorno za mir. To je moja velikonočna želja. Moja vsakdanja molitev, ves moj trud je namenjen miru.“ In ko je sv. Oče govoril te besede, se je lesketala v njegovih očeh vsa njegova dobrota in odkritosrčnost. Papež je končal: „Vse moje upanje na skorajšnji mir stavim na ameriško ljudstvo in na moč in upliv, ki ga ima na celem svetu Pravična, nepristranska in v vseh svojih stremljenjih vedno nepristranska bo Amerika, ko pride pripraven trenutek za mirovna pogajanja, dobila najizdatnejšo podporo od strani sv. Stolice. To sem že sporočil predsedniku po enem njegovih visokih prijateljev.“ Papeževo sporočilo ameriškemu ljudstvu je vzbudilo tokrat nenavadno pozornost, ne samo po Ameriki, ampak tudi po celi Evropi. Vse časopisje se bavi na dolgo in široko z papeževimi izvajanji in je hvaležno sv. Očetu, ki ne opusti nobene priložnosti, da bi ne povzdignil svojega glasu za vsepovsodi srčno zaželjeni mir.

Složno na delo!

Vrli kmet iz Savinjske doline, sedaj vojak-črnovojnik nam piše:

Ljubim Savinjčanom! Upam, da mi g. urednik dovoli malo prostora v „Slov. Gospodarju“, da napišem nekaj vrstic ljubim rojakom Savinjčanom.

Nisem sicer učenjak, a trdno sem prepričan, da tudi moji nasveti ne bodo nobenemu škodovali. Želim namreč ljubim rojakom mir, katerega svet tako želi in potrebuje. Da pa se mir doseže, treba je začeti pri posameznih družinah, občinah, in tako vedno višje. A prvi korak do tega je ponižanje; odpraviti je treba napuh, omejiti sebičnost in pomniti, da smo posamezniki pravzaprav ničle na svetu. Treba je torej medsebojnega združenja, vnemati moramo ljubezen do bližnjega drug v drugem, to je slabosti bližnjemu odpuščati. Nisem sicer tistega mnenja, da bi posamezniki ne smeli skrbeti najprvo za se in svojo družino, pač pa sem tekom vojskinega časa imel po svetu priliko opazovati in se prepričati, da so ljudje, ki hočejo sedaj osrečiti izključno le sami sebe. Upam, da je v Savinjski dolini takih slučajev zelo malo.

Res, grozno kritični so časi, v katerih živimo. Pa ako bomo drug drugega podpirali, bomo vse težave z lahkoto prenesli. Večkrat sem že mislil, da ni mogoče več prenašati bridkosti, ki so prišle nad me. Tudi jaz imam precej posestva, kopico otrok in druge slabotne ljudi, moja hiša je brez moškega, a našli so se bližnji, ki so nam pri najpotrebnejšem delu pomagali. Do smrti jim bom za to hvaležen. Letos bo treba gospodariti po razmerah, tako je n. pr. letos veliko manj živine kot druga leta, torej se bo klaje manj potrebovalo. Druga leta smo gledali, kje bi se dalo na travniku po večkrat kositi. Za to še letos časa ne bo. Seveda bo živinoreja trpela škodo, a manjša bo ta škoda, kakor pa da bi druga poljska dela zanemarjali. Vsa kmečka skrb naj bo obrnjena na to, da se čim največ človeških živil pridela. S tem bo kmečko ljudstvo v prvi vrsti okoristilo sebe, domovino in državo. Tudi če se sklene mir, bo draginja še vedno velika, pomanjkanje živil še ne bo tako hitro nehalo. Pomanjkanja živinske klaje pa letos skorogotovo ne bo.

Toraj, preljubi rojaki-Slovenci, na delo! Bodite tudi v tem oziru vzor drugim. S skrbnim delom delujte v lastni blagor, v blagor bližnjega in v blagor cele države. Proč s sebičnostjo! Le ljubezen naj vlada med nami, da bomo lahko odkrito molili prošnjo Očenaša: „Odpusti nam naše dolge, kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom!“ Če bomo tako postopali, se nas

LISTEK.

Kako se obvarujemo kužnih bolezni.

Če kdaj in kje velja gotove v vojski pravilo, da se je neštetokrat lažje bolezni obvarovati, kakor pa bolezni uspešno zdraviti. Zato hočemo prav na kratko označiti načela, kako se obvarujemo kužnih bolezni doma in tudi v vojski.

Vojnokužne bolezni (druge kužne bolezni prihajajo manje v poštev) so: navadni ali trebušni legar, krvava griža, kolera, koze, pegasti legar, ponavljajoči se legar in kuga.

Te vojnokužne bolezni lahko razdelimo glede obrambe v dve veliki skupini.

Kužne bolezni, ki se širijo po hrani in pijači.

Navadni ali trebušni legar (vročinska bolezen, mačuh), krvava griža in kolera se širijo po majhnih glivicah, ki pridejo po hrani ali pijači, okuženi od bolnega človeka, na zdravega, se v njegovih prebavilih (posebno v črevesu) razmnože in s tem povzročijo ravno tako bolezen kakoršno je imel oni človek, ki je to bolezensko seme raztrosil. Bolnik z legarjem okuži s svojimi odpadki (blato, voda, slina i. t. d.) svoje obližje in to je ležišče, bivališče, strežnike, vodo i. t. d., sploh vse, kamor prihajajo njegovi odpadki. Ako oboli strežnik, ki je stregel bolnika z legarjem, ni čudno; istotako lahko obole osebe, ki pijo iz okuženega vodnjaka ali uživajo jedi, ki jih napravlja kdo z rokami, okuženimi po legarju. Kar smo omenili o legarju, velja tudi za krvavo grižo in kolero. Dasi ima vsaka izmed teh bolezni svoje posebne glivice za vzrok, vendar so vse enake glede nastanjenja in prenašanja bolezni in popolnoma enake glede uspešne obrambe.

Ne po zraku, marveč samo po odpadkih in izmečkih se širijo trebušni legar, krvava griža in kolera. Ako se pri teh boleznih sproti uničuje bolezenske kali v izločinah, so taki bolniki za druge nenevarni in na ta način se širjenje teh bolezni preprečuje.

Prva skrb torej bodi pri vsakem bolniku, ki je dejansko obolel na taki ali taki sumljivi bolezni, da se razkužujejo sproti vse bolnikove izločine. Preprosta in vendar uspešna sredstva za razkuževanje izločin so: vreli lug (enako tudi soda), navadno ali klorovo apno. Uspešno se tudi rabijo surova karbolna kislina, surov lizol, surov lizoform. Z močno (pet odstotno) raztopino luga, sode, apna i. t. d. napolnimo posodo za bolniško postrežbo in jih zravno istimi raztopinami po uporabi spiramo; stranišče in greznice zalivamo z istimi razkužili; posteljno ali telesno perilo namakamo v lugovi, karbolni, lizolovi ali lizoformovi raztopini; strežnik ali strežnica si morata po vsakem dotiku z bolnikom skrbno razkužiti roke s kakim primernim razkužilom (3—5-odstotna karbolna kislina, 2—3 odstotni lizol, 2 odstotni lizoform). Ker se tudi vrhna obleka pri strežbi okuži, treba imeti pri strežbi velik predpasnik z rokavoma, ki pokriva vso obleko od vratu do nog.

Ker se te bolezni prenašajo po okuženi hrani in pijači, treba v okuženih krajih uživati samo prekuhane jedi in pijače. V sumljivih krajih in časih in ti so v vojski povsod in vselej, treba skrbno se ogibati vsake surove jedi in pijače.

Kužne bolezni, ki se širijo po mrčesu in dotikanju.

Koze in pegasti legar spadajo med bolezni s kožnimi spuščaji. Nista še znana vzroka teh nevarnih spuščajev kakor tudi ne drugih takih manj nevarnih spuščajnih bolezni, kakor so škrlatica, ošpice ali rbadi, norice, rudečice, znan pa je način njih prenašanja. Po dotikanju ali bivanju v bližini se prenesejo koze in kuga, za pegasti in ponavljajoči se legar je pa dognano, da se prenašata po mrčesu, ki pije človeku kri. Izmed tega mrčesa so najbolj nevarne uši, poleti tudi bolhe, stenice in muhe.

Iz navedenega je razviden način, kako se ubranjati teh bolezni. Za koze je že stoletje znano in najuspešnejše sredstvo cepljenje z umetnimi govejimi kozami. To cepljenje pomaga z veliko gotovostjo kakih šest let. Kdor je bil v zadnjih šestih letih uspešno cepljen, se mu ni bati koz, kdor ni bil, naj se da čimpreje cepiti, zlasti, če prihaja s tujci oziroma iz tujih krajev došlimi v dotiko.

Seveda treba bolnika, ki je samo na sumu take bolezni, strogo ločiti od drugih ljudi, dokler pristojna oblast ne ukrene prenosa bolnikovega v kako bolnico za kužne bolezni. Vse, kar je bilo z bolnikom v dotiki, je kužno in nevarno. Pri slučajih pegastega in ponavljajočega se legarja ter kuge treba še prav posebej paziti na zatiranje in uničevanje mrčesa. Snaga v hiši, snaga v postelji, snaga v obleki, snaga telesa nas varujejo najbolj teh strašnih bolezni.

Kako zatirati muhe, stenice in bolhe, je znano; v snažnih hišah teh nevarnih gostov ne čutijo. Tudi

bo ljubi Bog gotovo usmilil in nam dodelil skoro ljubi mir. In mi vojaki se bomo veselih src vrnili k svojim mamicam, ljubim ženicam in nedolžnim otročičem. Našim družinam in ljubi domovini pa bo zasijalo zopet solnce miru, sreče in zadovoljnosti.

A. M. Savinski

Slike iz vojne.

Vojskovodja pohvali slovenske pionirje.

Pionir **Matija Napotnik,** doma iz Tepanjskega vrha pri **Konjicah,** je poslal ravnatelju naše tiskarne g. dr. Jerovšeku s severnega bojišča sledeče pismo s prošnjo, da ga izroči našemu uredništvu:

Ljubi „Slov. Gospodar"! Kolikokrat sem Te čital prej doma v civilu, se poučeval, tolažil, zabaval in kratkočasil pri Tebi! A tudi sedaj v vojaški suknji si še tem večji moj prijatelj. Ko sem še bil v Ptuju, sem dobival „Slov. Gospodarja" redno od ravnatelja tiskarne gosp. dr. Jerovšeka. Komaj sem ga čakal, v prvem prostem času sem ga z zanimanjem čital. Tudi tovariši so se kar trgali zanj. Prinesel nam je marsikatero novico iz domačega kraja in tudi z bojnega polja. Posebno so me zanimali podlistki in pisma, ki so opisovali razne hrabrostne čine naših vojakov na bojišču. Pišejo jih naši slovenski fantje iz švarmlinije, katerim ne zmanjka poguma, kakor vidim sedaj tukaj na lastne oči.

Ko sem bil podpisani odbran k marščeti, smo se pripravili za resen korak v vojsko z vsem potrebnim za dušo in telo.

Peljali smo se skozi Maribor, Gradec, cesarsko mesto Dunaj in dalje po Moravski in Šleziji na bojno polje. Na vseh kolodvorih smo bili dobro postreženi. Na vojsko odhajajočega vojaka pač na postajah postrežba in krepčila dobrih ljudi zelo razveseli. Po tridnevni vožnji smo srečno in pogumno došli do svoje stotnije.

Tukaj živimo prav po vojskino, vse se mora za dobro vzeti. Velikonoč smo prav lepo obhajali, imeli smo sveto mašo v neki mali vasici.

Cerkev je lesena, a znotraj prav lična. Udeležba je bila nebrojna, večinoma samo vojaštvo. Z gorečim srcem tu še tembolj prosimo Boga za zmago Avstrije. Tudi sovražno in naše streljanje se je prekinilo za 24 ur, da smo mogli na obeh straneh vsak svoje žrtve boja minulih dni pokopati. Med borečima se črtama so vojaki naredili na kole velikansko pisanko Zveličarjevega vstajenja.

Kraji so tukaj prav pusti, največ je gozdovja. Ta dežela je pač kakor nalašč za vojsko. Postrežba je povoljna. Tudi z vinsko kapljo nam dobri gospod stotnik dovolj zmerno postreže, da si od dela utrujene ude poživimo in okrepčamo. Dne 2. aprila nas je obiskal ekscelenca gospod feldmaršallajtnant pri delu in kopanju strelskih jarkov. Pri tej priložnosti je izrekel najvišjo pohvalo prvi kompaniji, pri kateri podpisani sedaj služimo. Pozneje nas je tudi pismeno pohvalil. Pismo se je pred nami javno prečitalo. Ta pohvala je zopet dokaz, kaj pošten Slovenec zmore in zna.

„Gospodarjevo" uredništvo, vse naročnike in čitatelje „Slovenskega Gospodarja" srčno pozdravljamo iz daljnega bojnega polja. Pionirji: Matija Napotnik iz Konjic, Jožef Cvetko iz Polenšaka pri Ptuju, Franc Vrenko iz Polja pri Podčetrtku, Janez Klaneček od Sv. Jurja ob Ščavnici, Martin Zorman od Sv. Benedikta v Slov. gor., Henrik Vidmar iz Zreč pri Konjicah in Alojzij Črepinko, c. in kr. narednik, doma iz Skorbe pri Ptuju.

Dostavek pregledovalca vojaških pisem:

K predstoječemu še pristavim, da je bila 3. pionirska stotnija za izvanredno hrabrost pred sovražnikom od vrhovnega armadnega poveljstva častno pohvaljena in da je veliko mož obdarovanih z hrabrostnimi križci, oziroma svetinjami vseh vrst. Pri tej stotniji služijo Štajerci, Kranjci in Koroški, večinoma Slovenci. Alojzij Črepinko, c. in kr. pionirski narednik, kot pregledovalec pisem na bojišču.

Pismo slovenskega zrakoplovca.

Jakob Fras, doma od **Sv. Ruperta v Slov. gor.,** dodeljen avstrijskemu zrakoplovnemu oddelku, stotn. štev. 8, vojna pošta štev. 101, piše z dne 25. sušca sledeče:

Bilo mi je nekako tesno pri srcu, ko sem dne 6. sušca moral zapustiti solnčno Gorico ter se odpeljati na severno bojišče. Ko sem se peljal skozi domače mesto Maribor, sem menda zadnjič občudoval krasoto naše mile slovenske domovine. Bilo je v nedeljo, zjutraj ob 5. uri; ravno so zvonovi po vseh mariborskih cerkvah vabili vernike k rani službi božji. Še enkrat sem si zaželel biti pri sv. maši, preden se podam na pot, iz katere se ne povrnem morda nikdar več. A črni konj ni hotel dolgo čakati, kmalu jo odpiha proti severu. Z Bogom, torej, draga domovina! Z Bogom Slovenske gorice in krasno zeleno Pohorje! Velikokrat sem bil na tvojih vrhovih. Z Bogom, ljubi stariši, brata in sestra! Z Bogom, dragi prijatelji, s kojimi sem preživel toliko veselih ur! Tako sem se v duhu poslavljal od vseh.

Ko sem se peljal proti Kapfenbergu na Gornjem Štajerskem, je začelo snežiti in je snežilo celo pot do Moravske-Ostrove. Kmalu bom torej v deželi, kjer tako neusmiljeno gospodari smrt. Radoveđno začel sem gledati skozi okno, če se morda že ne pokaže kje kak ruski stric, a zaman. Po petdnevni vožnji sem konečno srečno dospel k svoji stotniji, k svojim ljubim zrakoplovom. Kje da smo, Vam pa ne smem poročati.

Ko sem se dne 12. marca zjutraj zbudil, sem začutil silen mraz. Nisem si prvi hip mogel domisliti, kje da sem. Skočim po koncu in iz voza. Zunaj je močno snežilo. Torej danes še ne bo nič z letanjem. Tri dni nisem doživel nič posebnega. Dne 15. marca pa je bil krasen dan. Že zgodaj zjutraj smo pripravili zrakoplove in hajdi gledat, kaj li počenja stric Rus. Opazili nismo nič kaj posebnega, za to se vrnemo nazaj. Bili smo že blizu našega taborišča, kar pripiha za nami ruski zrakoplov. Že od daleč ga smo spoznali ter ga začeli pozdravljati s svinčenkami, katere pa mu niso kaj posebno dišale, kajti hitro se je obrnil nazaj ter jo popihal, od koder je prišel.

Danes, ko to pišem, je Marijin praznik. O, kako sem se druga leta tega dneva veselil, ko sem v družbi svojih tovarišev zapel kako pesmico Mariji na čast. Kmalu bo Velika noč. Ne vem pa kje in kako jo bom praznoval na tuji zemlji. V kraju, kjer se nahajamo, stanujejo večinoma Poljaki. Bliža se pomlad in ti ubogi ljudje ne vedo, bi li začeli obdelovati svojo zemljo ali ne. Učim se tudi pridno poljski. Kakor daleč sega oko, je sama ravnina. Svet je vlažen, sneg se je začel tajati in vsled tega je grozno blato in voda. Oh, ko bi vendar že vsi naši ljudje spoznali, kakšno domovino da imajo, ne bi je tako malomarno prodajali. Mislim, da bi začeli gojiti večjo ljubezen do nje.

Tudi „Stražo" in „Slovenskega Gospodarja" čitam. Dobim ju od prijatelja. Pošiljam tudi vsem cenjenim čitateljem „Straže" in „Slovenskega Gospod." iskrene pozdrave! Ob priložnosti več.

Srce mi hrepeni po domovini . . .

Topničar **Josip Pišek,** bivši načelnik celjskega „Orla", piše dne 27. marca svoji materi, gostilničarki v **Čretu pri Celju:**

Draga mama! Vaše pismo, za katero Vam prav prisrčna hvala, sem prejel. Istotako tudi Ivankino karto. Ko berem Vaše pismo, mi kapljajo solze na vrste, katere je pisala Vaša zlatavredna roka. Pisal sem Vam karto, da smo že od 21. marca na maršu. Šli smo celo noč. Po dnevi smo streljali in začeli malo kopati, da bi se vsaj za silo skrili pod zemljo. A to ni trajalo dolgo, treba je bilo zopet naprej. Potem smo vendar drugo noč lahko par ur spali v nekem hlevu, a vse je bilo dobro, samo da smo smeli spati. Človek je tako izmučen, da kar na golih tleh leži in zaspi. — Spočil sem se vendar vsaj malo. Drugo jutro zopet zgodaj naprej! Tako gre dan za dnem in še po noči. Nihče, kdor si sam ne skusi, ne ve, kako je hudo na vojski. Blato tako, da sem si lahko škorne sezul. Pri streljanju se nam pogreza top do pesti. Večkrat spimo kar v gozdu ali pa še celo pod milim nebom. Prehlajen sem tudi čisto. Bog ve, kako dolgo se bom otepal. Mrazi me, kašljam, da hoče vse z mene strgati, a tu ni zdravila; pa saj tudi ne pomaga nič. Ustnice imam razpokane in krastave od mrzlega vetra. Na maršu se ni mogoče umiti. Kumern in zarašen sem kakor puščavnik, blaten čez vrh glave. Naravnost ustrašili bi se, če bi me zagledali. Rekli bi, to ni mogoče, da bi bil Pepe, a žal je resnica. Jesti se mi nič ne ljubi. Kako bo pa človek jedel, če komaj čaka, da bi se vlegel. Tukaj ni moje ljube mame, ki bi mi dala zdravila ali skuhala krepčilen čaj ter me odela z gorko odejo. Tu so le trda tla mrzla odeja in pa bridke ure. Ko bi prišel kateri od Vas le za en dan sem, bi imel že vsega zadosti in bi tudi gotovo drugačen postal. „Kdor moliti ne zna, naj se na vojsko poda." Pa še tukaj jih je mnogo vmes, ki se ne zmenijo za ničesar. Ali kaj bo v večnosti, je vprašanje.

Ravno ob 3. uri popoldne je, ko Vam pišem s solzami v očeh to pismo. Stari spomini se mi vzbujajo in srce moje neizrečeno hrepeni po ljubem slovenskem domu. Naj bi še doma toliko delal, niti senca ni proti temu, kar mora človek tu prestati. Tako, da bi se kamnu smilil na cesti. V dopisnici sem Vam že tudi pisal, kako so nas obstreljevali 23. marca, da je neslo blato po nas kakor dež in sama Marija me je takrat obvarovala, da nisem dobil kos granate v hrbet. Padel je čisto tik mene. Jaz pa se tudi vsak dan priporočim Mariji, da me varuje pred nezgodo. Da bi bil v trenutku mrtev, ako bi me bil zadel kos šrapnela, je gotovo, ali pa bi mi bilo odbilo nogo. Ko bi pač ljubi Bog na eno stran preložil ta težki vojni križ. Gotovo pa tudi pomagajo Vaše molitve.

Tako se klatimo po tem ljubem svetu kakor cigani. Nikjer ni miru. Ljubše bi mi bilo, kakor cel svet, samo da bi bil enkrat doma. Kako rad bi Vam pomagal koma! Kolikokrat si mislim: Uboga moja mamca in z njo vred moram trpeti tudi jaz! Vsak Vaš opomin mi pride tako globoko do srca, da res vse nekako bolj voljno prenašam. Mislim si, če mi mogoče ljubi Bog ni odločil dalje živeti, naj bo pa krona tem lepša gori nad zvezdami. Saj imam tam že tudi mnogo prijateljev. Še rajši bi pa poprej videl moj ljubi domači slovenski kraj. Jutri je cvetna nedelja. Kako sem včasih z veseljem nesel butaro. Kje sem pa sedaj!

Želim Vam vsem prav vesele velikonočne praznike, upajoč, da jih boste vsaj nekoliko boljše obhajali, kakor jaz. Lani smo bili skupno vsi pri eni mizi, letos se pa spomnite, da se Vaš Pepe pomika po blatnih karpatskih cestah. Velikonočno jagnje bo letos zame prazni želodec. Alelujo bodo tu peli topovi mesto zvonov. Bog daj, da bi zapeli skoro pesem miru. Sprejmite prav prisrčne pozdrave od Vašega hvaležnega in v duhu Vas poljubljajočega Pepeta.

Sovražnik nas pozna.

Pismo **Franca Ocvirk** svojemu stricu Maksu Ocvirk, župniku pri **Sv. Andražu nad Polzelo.** Ocvirk se je boril na francosko-nemškem bojišču, predno je odšel k Hindenburgovi armadi.

Vaše pismo, ljubi stric, me je prav razveselilo; bil je glas iz ljube, daline domovine.

Bivamo že nekaj dni daleč od bojne črte v mestu Roulers in čakamo novega povelja. To mesto je prav lepo in šteje 20.000 prebivalcev; trgovina je v polnem teku. Res, čudno je; nedaleč od tukaj so že hudi boji, sliši se gromenje topov, a meščani se ne zmenijo za vojni ples. Večina jih pravi, da bi bilo bolje, ako ostanejo pod Nemčijo; so francoskega jezika. V tem mestu smo praznovali 27. januarja rojstni dan nemškega cesarja. Sto mož od naše težke baterije smo bili poklicani k paradi. Na velikem trgu sredi mesta smo se zbrali ter čakali dogodkov. Govorila sta dva čč. gg. kurata in potem naš poveljnik. Govori so bili tako vznešeni, tako plamteči ljubezni do domovine, da bo vsakdo še bolj ljubil svojo domovino. Opisati Vam še moram nekaj od preteklega časa, predno še, ko smo dospeli v to mesto Roulers. Sedem tednov smo bili v bojni črti pri mestu Ostende. Ni mogoče popisati, kako velikansko škodo smo sovražniku napravili, veliko težkih sovražnikovih baterij smo popolnoma uničili. Mesto Nieuport pri morju smo skoraj čisto porušili. Ravno tu so se Francozi in Angleži na prostem polju utrdili; mi smo tukaj dobili nove bombe, lažje kakor one, ki smo jih rabili pri trdnjavah Antwerpen in Maubeuge.

Učinek teh bomb je naravnost strašen; bomba raztrga, razkoplje in vzdigne mehko zemljo daleč na okrog. Sovražnik ve, da smo mi Avstrijci, tisti, ki jim največ škode prizadenemo. Kolikokrat smo bili v ognju granat! Dosti jih je padlo pred nami in za nami; samo Bogu se imamo zahvaliti za srečo, katera nas je dosedaj spremljala. Vseh narodnosti nas je tukaj, Slovenci, Hrvati, Nemci, Ogri, Italijani. Tudi je dosti vohunov, zlasti za naše težke baterije; ti vohuni prihajajo v nemški uniformi. Enega smo mi zasačili na opazovališču, Nemci pa več. Zato se našim težkim baterijam nihče ne sme približati brez legitimacije. Povedano nam je, da nas še hujši boji čakajo. Ples bo krvavi, zmaga pa v slavi.

Najljubša mi je materna beseda.

Pismo slovenskega topničarja **Janeza Antona Dvoršak** iz **Hoč,** ki je dodeljen municijski koloni na severnem bojišču, se glasi:

Dragi domači! Naznanjam Vam, da sem zopet na počitku. Začetkom marca smo se peljali s strelivom v ognjeno črto. Zima je bila strašno huda. Vse delo smo morali opravljati po noči, ker nas je sovražnik vedno zasledoval. Ali hvala Bogu, vse smo dobro izvršili. Ob koncu našega posla smo bili pohvaljeni od generala samega, ker smo naše delo dobro in hitro opravili. Ker pa smo vse težave mirno in voljno prenašali, smo dobili sedaj počitek. Na Marijin praznik dne 25. marca je bila grozna bitka. Dva polka sta bila skoro čisto uničena. Veliko število mrličev je bilo tedaj pokopanih.

O koncu vojske še ni govora. Zdrav sem še, za kar se imam zahvaliti dobrotljivemu Bogu. Snega

---

z ušmi, posebno z ušmi na telesu in v obleki, nimajo snažni ljudje neprilik. V vojski pa trpe vojaki in častniki izredno mnogo radi uši, mnogokje več, kakor z vsemi vojnimi nadlogami. Kako lahko nam prinesejo vračujoči se vojniki ta okuženi mrčes v naše najbolj oddaljene kraje in okužijo cele vasi in pokrajine. Zato moramo skrbeti, da so naši vojaki, ko se vrnejo domov, brez te golazni in ravno tako tudi vsa njih obleka in druga prtljaga. Kar je mogoče, naj se perilo in druga obleka ožehta (v lugu prekuha), volnena obleka naj se v vroči peči prepeče, da poginejo z živalmi tudi gnide, usnjato blago pa naj se s petrolejem dobro namoči. Sredstev za preganjanje uši v vojski je mnogo, med najboljše spada gotovo naftalin, di se ga dobi v vsaki mirodilnici za malo denarja dovolj. Ako nosi kdo na hrbtu in na prsih malo vrečico napolnjeno z naftalinom, ako ima med svojim perilom naftalin, ne pridejo te živalice nadenj, če jih pa ima, ga brž zapuste.

•

Upamo, da bodo te kratke vrstice marsikomu pomagale ohraniti najboljše, kar ima v teh težkih časih, to je zdravje. Sicer pa prosimo še bolj ko nekdaj: Kuge, lakote in vojske reši nas, o Gospod!